

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéva:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "

Helyben hához hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "

Vilákra postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadása
 vagy megőrsére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Mi lesz a kartellekkel?

(K. Ö.) Az osztrák kormány kezdeményezésére szaktanácskozások folynak Bécsben, melynek célja egy megfelelő kartell-törvény meghozatala. Az osztrákokban van annyi őszinteség, hogy bevallják, hogy a drágaságnak előidézői az ipari kartellek. A mezőgazdaság terén nem igen lehet kartellekről beszélni. Legfeljebb tejkartellról, de ezt nem a mezőgazdák csinálják. Itt a drágaságot a közvetítés tultengése csinálja.

A kartellek megrendszabályozásáról beszélve mindenképp előtérbe kerül a kérdés, hogy lehet-e kartell-törvényt csinálni? Vagyis olyan törvényt, mely a kartellek jogosulatlan áremelő törekvéseinek gátat képes szabni. Mert erről van a szó. A kartellek azt mondják, azért van rájuk szükség, mivel a korlátlan ártermés a tőke jogos érdekeit sérti, már pedig a termelés terén a tőkének vannak jogai, melyeket a korlátlan verseny esélyeinek nem tehetünk ki. Szükséges tehát a termelést szabályozni és az árakat is meghatározni.

A tőke jogait senkisé sem vonja kétségbe. A tőkét, mint a termelés egyik eszközét, kamatoztatni kell. A kartellek megalakulásával azonban rendesen az történik, hogy a tőke jogosulatlan előnyöket tud magának biztosítani. A termelést és az árakat a szabad verseny szabályozza és mivel a szabad verseny az ipari fejlődésnek egyik hatalmas rugója, nem engedhetjük meg azt, hogy a szabad versenyt valaki illetéktelenül, hozzá még a maga jogosulatlan hasznára korlátozza.

Dehát tehetünk-e valamit ellene? Sokan azt mondják, hogy lehet. A kartellek megrendszabályozásával és ellenőrzésével. A kapitalista lapok ellenben szinte karörvendve írják a dologról és azt mondják, no csak rajta, elő azzal a kartell-törvénnyel, nem árt az a kartelleknek. És hivatkoznak Amerika példájára, mely nem tudott ártani sem a trösztöknek, sem a szindikátusoknak. Ebben igazuk van. Csak kettőt akarunk azonban megjegyezni. Az amerikai trösztellenes törvényhoznak nagyobb a füstje, mint a lángja. Bármint mond is a törvény, a legfelsőbb bíróság a Standard Oil Co. ellen lefolytatott perben kimondotta, hogy a szabad versenynek nem minden korlátozása ké-

pez törvényellenes és büntető cselekményt, hanem csupán az, mely oly eszközzel törekszik a monopolum megszerzésére, melyek a jó erkölcsökbe ütköznek. Egyben körülírja a szervekedésnek azt a formáját, mely az amerikai törvényekkel nem ellenkezik.

A másik, amit kiemelni akarunk az a körülmény, hogy a részvénytársaságok alapításukat és alapszabályukat tekintve, az egyes államok törvényhozásának vannak alávetve. Ezek a törvények rendszerint kettőt szolgálnak. Vagy azt, hogy a részvénytársaságokból minél több adót srófoljanak ki, vagy azt, hogy a részvénytársaságok a pártpolitika szolgálatába álljanak.

Ezért nincs a tröszt ellenes törekvéseknek sikerük, mert nincs kilátás arra, hogy az egyes államok önállóságukról lemondjanak. Nem látjuk be azonban azt, hogy miért ne lehetne az üzleti erkölcsökről ítéletet mondani. Hogyan is létesülnek a kartellek?

Első a rábeszélés, második a haszon biztosítása és ha ez sem használ, jön a harmadik eszköz, a verseny rászabadtása, míg a versenytárs a derekát be nem adja. Az erkölcs szempontjából sokat lehet itt kifogásolni.

Bizonyos továbbá, hogy az a kartell-törvény sem árt a kartelleknek, amelyek megadóztatással akarja a kartellek helyzetét megnehezíteni, mivel a kartellek az adót egyszerűen átutalják a fogyasztókra.

Az ipari vámok lényeges leszállításával sem tehetünk sokat ellenük, mivel a külföldi verseny a munkanélküliséget mozdítaná elő.

Mégis tehát, melyek azok az eszközök, melyek a kartellek gazdálkodását korlátozni képesek? Ha büntető és magánjogi intézkedések sikerteleneknek bizonyulnak, úgy a gazdaság terén kell a megrendszabályozásnak megőrtönnie. Ezek az intézkedések lennének a vasúti és hajózási tarifák különbözőzeti kezelése a kartellált árukra és az ipari törvény és az ebből folyó jogszolgáltatás szigorú kezelése.

Az osztrák kormány képes volt a petrol-umipar terén az amerikai tőke erejét megtörni. Ugyanezekkel az intézkedésekkel a beiföldi kartell-tőkét is meg lehet rendszabályozni. Csak akarni kell.

A fődolog azonban a fogyasztás szervekedése. Gazdasági életünk úgy van berendezve, hogy még mindig a termelés viszi a domináló szerepet, holott a fogyasztásnak kellene a termelést irányítania.

Ez nehezíti meg a fogyasztás szervekedését is. Holott nézetünk szerint a kartellekben összpontosult tőke hatalmát csakis a fogyasztási központokban összpontosult tőke képes megtörni. A szövetkezeti termelés fogja a kapitalista termelés mennyiségét korlátozni és ezen megtörik a kartellek áremelkedése.

Más szóval, aki a fogyasztás szervekedését teszi lehetővé, az a legjobb szolgálatot teszi a kartellelles törekvéseknek.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, november 24.

Elnök: **Návay Lajos.**

Az elnök jelenti, hogy előterjeszteni valója nincs. Rátért ezután a Ház

a belügyi tárea

tolylatológos tárgyalására.

Kovácsy Kálmán (Kossuth-párti) foglal-kozik a belügyi kérdésekkel s kijelenti, hogy a vármegyék hasonlítanak a naprendszerhez. A bolygók ugyanis állandóan keringenek a nap körül, így keringenek a vármegyék is a min- denkori hatalom, azaz a kormány politikája körül, azonban a nemzet ezeréves alkotmánya mindég visszaverte a felülről jövő támadásokat, amely harcából különösen a vármegyék vették ki részüket s a hatalom körül való keringésük között is mindig észrevették, ha a nemzet alkotmányát veszély fenyegeti s ilyenkor mindig felemelte tiltakozó szavát, reméli, hogy éppen a vármegyék önkormányzati jogánál fogva, a másik ezer évet is megérhetjük e hazában, ezért nem hisz a közigazgatás államosításának. A választójog megalkotását mindenekelőtt a legsürgősebbnek tartja, a nemzeti szupremácia megőrsásával. Foglalkozik Budapest és környéke közigazgatásával s kijelenti, hogy Budapest környéke rendőrsége határozottan ujitásra szorul, már csak a főváros közbiztonsága szempontjából is. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés a baloldalon.)

A nemzetiségiek vádja.

Popp Csinosó István (nemzetiségi): Foglalkozik **Holló Lajos** beszédével s csudálatát fejezi ki azon, hogy akkor, amikor Holló úgy nyilatkozott, hogy a nemzetiségi képviselők a nemzeti küzdelem első elmenekülnek, akkor a munkapárt helyeselt Hollónak. Hát nem vette észre a munkapárt, hogy Holló ezt azért mondta,

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyvárad-i temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

mert a nemzeti-égi párt nem vett részt az obstrukcióban? (Zajos ellentmondás balról.) Beszéde további során kijelenti, hogy közigazgatásunk korrupt. (Oriási zaj a baloldalon. Rendre, kiabálások) Návay Lajos elnök Pop-Csicsó e kifejezésért rendre utasítja s kijelenti, hogy ha tovább is így beszél, erősebb rendszabályokhoz kénytelen nyulni. (Általános helyeslés.)

Pop-Csicsó István folytatja beszédét s kijelenti, hogy a nemzeti-égi törvény intézkedései alapján a nemzeti-egieknek joguk van saját anyanyelvükön tárgyalni a közigazgatás embereivel, (Zajos ellentmondás az egész házon.) csak hogy azt kénytelen konstatálni, hogy három-négy vármegyébe sincs oly tisztviselő, aki a román nép anyanyelvét beszélné.

Farkas Pál (közbeszó): Konkrét esetet kérünk!

Mihályi Tivadar: Majd ha miniszter lesz Farkas Pál, akkor referálunk neki. (Derűtlenség)

Pop-Csicsó István igen fog örülni annak, ha a közigazgatás radikális orvoslásával nem adnak neki módot arra, hogy a román népet ért sérelmekkel itt a Házban foglalkozzék. Hozzájárul Vajda Sándor határozati javaslatához. (Helyeslés a nemzeti-egieknél.)

A gyülekezési jog.

Molnár János a néppárt nevében szíves szöve emlékezik meg Kabós Ferenc volt elnökéről távozás alkalmából s kijelenti, hogy őszintén sajnálja Kabós távozását. (Helyeslés.) Ráter ezután belügyi tárca kérdésének az elbírálására s ennek folyamán megemlékezik arról, hogy a gyülekezési jog Magyarországon még mindig kezdetleges stádiumban van, amennyiben a népgyűlések alkalmával még mindig egész hűseregeket mozgósítanak, holott a nép igazán nem akar rendezést, csupán a maga és az ország bajaihoz óhajt hozzászólni. Kéri a kormányt, hogy ne zaklassák a népet szabadakaratának megnyilvánulásában. A javaslatot nem fogadja el. (Helyeslés az ellenzéken.)

Preszly Elemér a városok tisztviselői fizetésének rendezéséről beszél.

Ezután **Héderváry** miniszterelnök a tisztviselők fizetésrendezésére vonatkozólag kijelenti, hogy az erre vonatkozó javaslat már elkészült s annak benyújtását Némethy államtitkár betegsége késleltette. A nyugdíj alapról megnyugtatólag nyilatkozott, majd a vízkérdésről szólott. A gyülekezési jogra vonatkozólag tett kifogásokra megjegyzi, hogy nem teveli meg a valóságnak az, hogy a jelenlegi kormány a gyülekezési jogot korlátozta volna. Ő ahányszor ebben a dologban hozzáfordultak mindég megadta a jogot. A rendőrség államosításának támogatásáért köszönetet mond. A nemzeti-egiek követeléseire vonatkozólag megjegyzi, hogy azok olyan formában történnek, hogy már emiatt el kellene dobní. A közigazgatás államosítását fontosnak és szükségesnek tartja. A junktimáról megjegyzi, hogy ő semmiféle junktimot nem fogad el, mert akkor soha egy javaslat se emelkedhetik törvényre. Végül a védőről beszél.

Az ülés vége fél 3 órakor volt.

FLEGMAN

új áruházat
megnyitotta,

melynek megtekintésére a
n. ö. közönséget tisztelattal meghívja.

A tüzoltó kocsik ügye.

Három felebbezés

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tudvalevőleg elhatározta, hogy a tüzoltóság modern felszerelése céljából egy automobil feckendőt, egy automobil szerkocsit és egy automobil tolólétrát szerez be.

A pályázatot meg is hirdette s mivel nem tudták megállapítani, hogy melyik rendszer felel meg jobban, **Lukács Ödön** tanácsnokot az önkéntes tüzoltó egyet parancsnokát, **Grácszer** Lajos városi tüzoltó parancsnokot és **Köszeghy** József városi főmérnököt külföldi körutrá küldte ki a város.

A kiküldöttek jelentésükben a győri waggonyár benzin motoros szivattyuját, a müncheni Vereinigte Feuerwchrgeräthe cég elektromos hajtású szerkocsiját ajánlották beszerzés céljából a városnak, illetve ezen cégek ajánlatát javasolták elfogadásra. A városi tanács ilyen értelemben terjesztette elő javaslatát a törvényhatóság elé.

A tárgyalás során azonban éppen dr **Moskovits** Józsefnek, a gyáriparosok szövetsége elnökének felszólalása folytán, az elektromos szerkocsira nézve nem a kiküldött bizottság és a tanács által ajánlott müncheni, világhírű tüzoltó szergyar ajánlatát, hanem **Köhler** István budapesti cég ajánlatát fogadták el, azon egyetlen érvelés folytán, hogy ilyen módon magyar gyártmányt kap a város s ezáltal a magyar ipart támogatja.

Ezen közgyűlési határozat ellen tegnap három felebbezés lett a városhoz beadva, **Hankovics** Ferenc, dr **Thury** László városi főügyész és a kiküldött bizottság egyik tagja: **Grácszer** Lajos tüzoltó parancsnok részéről.

A felebbezések különös dolgokról rántják le a leplet, amelyeket a város jól felfogott érdekében szó nélkül hagyni nem lehet.

A felebbezések azt állítják, hogy Köhler István budapesti szivattyu-gyáros nem magyar gyártmányt ajánlott, mert ilyeneket egyáltalán nem gyárt, hanem a **brémai Namag-gyár készítményét** szállítaná Nagyváradnak.

Ez esetben tehát a gyáriparosok szövetségének elnökét félrevezették s így lett félrevezetve a törvényhatóság, a magyar ipar pártolásának cége alatt.

Erre nézve az egyik felebbezés a következőket mondja:

Az igazság az, hogy Köhler István budapesti szivattyu-gyáros sohasem gyártott tüzoltó automobilokat és a mai technikai berendezése mellett sohasem fog tudni automobilokat gyártani. **Közönséges félrevezetésnek** kell minősítenünk ama eljárását, amelylyel a tőle beszerzendő legénységi és szer automobil, saját, illetve hazai gyártmányának akarja feltüntetni. Hogy ez mennyire nem fedi az igazságot, arról bárki is meggyőződhetik, ha futólag megtekintik Köhler budapesti szivattyu-gyárát.

Allításunkat bizonyítja az a körülmény, hogy Köhler István a közgyűlés által a tüzoltó automobilok tanulmányozására Németországba kiküldött bizottságnak, nem a saját budapesti gyártelepén (ahol azt állítólag gyárja) mutatta be az általa ajánlott és a közgyűlés által beszerzésre elfogadott legénységi és szer automobil, hanem mérnök fiával együtt Brémába kísérté ki a bizottságot és ott mutatta be azt a kocsit, amelyet ajánlatában saját, illetve hazai gyártmányának tüntet fel.

Megjegyezi még a felebbezés, hogy a nagyváradai kiküldöttek nem is egyedül mentek, hanem az ajánlattevő Köhler mérnök fiával együtt kísérté a bizottságot. Így a tanulmányt telje-

sen megegyezik a Köhler ajánlatában javaslatba hozott utiránnyal. Köhlernek ez az utibizonyára csak előnyére szolgált.

A kiküldött bizottság minden tagja tisztában volt tehát azzal, hogy Köhler nem magyar gyártmányt ajánl s a félrevezetett felszólaló mikor a magyar ipar érdekében felszólalt, miért nem világosították fel a tévedésről őt és a közgyűlést?

A közgyűlés tehát téves információ alapján hozta meg határozatát.

Ezek után dr **Moskovits** Józsefnek saját egyéni reputációja követeli, hogy feltárja, ki vezette őt félre a téves információval. De erre még a szövetségben elfoglalt díszes állása is kötelezi.

A felebbezések különösen két szempontot emelnek ki: a fentebb elmondottakat, amelyek szerint tévedésbe lett ejtve a törvényhatóság, a magyar ipar pártolása címén; továbbá, hogy az elfogadott, Köhler által ajánlott brémai szerkocsi nem felel meg a célnak. Ez utóbbit különösen két felebbezés, illetve beadvány mutatja ki, valamint rámutat arra, hogy a bizottság és tanács által ajánlott müncheni gyártmány teljesen megfelelő s nemcsak Németországban, hanem egész Európában el van terjedve és éppen elismert jóságánál fogva engedélyezte a m. kir. belügyminiszter, hogy a budapesti tüzoltók részére a müncheni, kizárólag tüzoltó automobilokat gyártó „Vereinigte“ cégtől szerezzenek be elektroszivattyukat, elektrogőzlecskendőt, electro szerkocsit és elektromobil létrákat.

A felebbezők kérik Nagyvárad város törvényhatóságát, hogy a téves alapon hozott közgyűlési határozatot semmisítse meg és a kérdést újból tárgyalja.

Ez elől, a fenti okok után a város és a törvényhatóság alig zárkozhat el.

Hazai miniszter audiencián. Hazai Samu honvédelmi miniszter ma délelőt fél-tizenegy órakor kihallgatáson jelent meg a királynál. A miniszter jelentést tett a véderővita eddigi lefolyásáról és még ma visszautazik Budapestre.

Zathureczky választói között.

Zathureczky István a Kuria határozatának kihirdetése után nyomban megtávoztotta az eredményt a választóinak s egyidejűleg tudatta azt is, hogy másnap az esti gyorsvonattal hazakerkezik. Tegnap este 8 órakor a Budapest felől jövő gyorsvonattal meg is érkezett a képviselő Eledre.

Az élesdi nagy állomásnál hatalmas kocsitábor várta a képviselőt. A fogadtatásra kivonultak az élesdi és céckei választók. A vonat berobogása után Zathureczkyt óriási éljenzéssel fogadták a választók, akiknek nevében **Kocsis** Béla élesdi gyógyszerész intézett üdvözlő beszédet a képviselőhöz. A beszédet a választók éljenzéssel fogadták és melegen tüntettek Zathureczky mellett.

Az éljenzés lecsillapultával Zathureczky meghatva mondott köszönetet az óvációért, melyben részesítették. Ezután megindult a kocsitábor Cécékére, a képviselő lakásához. Cécékén az ablakok kivétel nélkül kiváltak világitva s azok fénye mellett vonult be a képviselő.

Cécékén Zathureczky vacsorát adott a vele jött választók tiszteletére.

Harc a drágaság ellen.

— Hajdan és most. —

Biharmegye levéltárában őrzött adatok alapján írta: *Makay István.*

Va Biharmegyenek egy szépen rendezett, 19 szobából álló vármegyei levéltára. A különböző nyelvű és különböző idejű — mintegy 300 évre visszamenő — irásokban nemcsak a nagy historia számára való adatokat, avagy egyes családok emelkedését jelző kutyabőröket, a jussát sohasem hagyó magyarnak évszázados póreit, amelyeknek még a bíró és ügyvéd halála, sőt a juss keresőnek sírba szállása sem vetett véget: hanem főleg a mai időkre nézve megbecsülhetetlen oly közigazgatási iratokat is találunk, amelyek világot vetnek nemcsak az egyes emberek, hanem az egész társadalom köznapi életére.

Ilyen szempontból vizsgálván a poros aktákat, két nevezetes jelenség emelkedik ki első pillantásra, u. m. 1., hogy a drágaság ezen időben *csakis természeti csapások következtében lép fel* s nem állandósul, sőt megszűnik, ha a külső okok elenyésznek; 2., az árak emelkedése *csakis a hatóság előzetes tudtával és beleegyezésével történik.* Így látjuk ezt a 48 előtti, ugy az abszolút korszakban, sőt a kiegyezés utáni időkben is sok ideig.

Nem esztozom tehát azon emberek nézetében, akik bizonyos rezignációval mondják, hogy a drágaságba bele kell nyugodnunk, mert a mai időben megdrágult ez élet. Szerintem az ilyen ítélet csakis felületes szemléletű alapsulhat, mert ma már ott vagyunk, hogy az ember csakis a hentesnek és péknek keres, közben még levegőt is bátorodik szivni.

Hiszen szó sincs róla, vannak dolgok, amelyekbe föltétlenül bele kell nyugodnunk, sőt sok esetben ez erényszámba megy. Így el kell viselnünk nyugodtan, Istenbe vetett bizalommal azon szenvedéseket, amelyek vagy saját hibánkból vagy a kifürkészhetetlen Gondviselésnek emberi ésszel fel nem érhető rendelkezéséből szakadtak ránk. De hát a drágaság nem ilyen. Ennek oka nagyon is kifürkészhető és megállapítható. Nem egyéb ez ugyanis, mint az emberi kapzsiság. *Aviditas precuniae.* Az aranyborjú imádása.

Sehol sem lelem nyomát annak, hogy az a jog, amellyel a XIX. ik század utolsó évtizedéig a vármegyék és szolgabírák éltek — megszűnt volna. Egy jogász barátom is ebben a véleményben van, illetve elismeri ezen állítást csak úgy, hogy azt mondja, hogy ez *«us dormiens»* vagyis *«aló jog»*. Nos hát föl kell keltenni Ne aludjék tovább, hiszen már eddig is sok volt az alvásból. De még az 1884. XVII. t. c. (ipartörvény) is szabályozza az iparüzésre vonatkozó kötelezettségeket s ugyanezen törvény-cikkben a hatóság jogai is körvonalozva vannak, amelyekkel joga, sőt kötelessége is. Sőt a hatóságnak más kötelessége is van. Nemcsak azt kell megakadályozni ugyanis, hogy egyesek kapzsiságból árúknak mértékentlenül magas árt ne szabjanak és a piaci árak is jogtalan pénzszerzés céljából az indokolt normális áron fölül ne emelkedjenek, hanem szét kell robbantani a kartelleket is, illetve megakadályozni ezeknek létrejöttét, mert hiszen mi mások ezek, mint a közönség károsítására fényes nappal, a hatóság szemelátára alakult zsaroló szövetkezetek.

Itt valóban el lehet mondani, hogy valamely áru vagy élelmiszer árának például 2 fillérrel való jogtalan, indokoltan emelésének hatósági elnézése precedens alkott. Ha 2 fillér elnéz a hivatalos közeg, 20, vagy 200 fillér emelkedés ellen sincs joga s ólani. Sőt ezen az alapon akár 10 forint adhatnak egy kgr. húst s 1 forint egy a kilót. Ha így haladunk, a fogyasztók számára nem lesz más mód, mint kérni a hatóságot, hogy a meggazdagodott hentesekkel és pékekkel állítsák fel a *fogyasztók menhelyét*, ahova élelemmel lakáshány miatt idővel bevonulhassanak.

Egy nevezetes jelenségre kell még rámutatnunk.

Nem volt rá eset a drágaság újabb történetében, hogy a felemelt árat lejjebb szállították volna. Sőt mindig feljebb és feljebb emelkedett ez és magasabbra-magasabbra tört, mint az ambiciózus aviatikus. Es ez mutatja világosan, hogy az árak emelkedésének nem természetes oka van. Mert ha így volna, bizonyos hullámzást tapasztalnánk az árakban. A mint például a múlt század 50-es és 70-es éveiben.

No de emlékezzünk régiekről.

Délb. harmegye cs. k. megyefőnöke Ravazdy 1853. maj. 12-én 4152. sz. a. rendeletével meg hagyja, hogy — tekintve a marhahus árszabást a szomszéd megyében, ahol 2 (váltó) kr.-al drágábban adják a húst — Belényesen, Tenkén, Tulkán, Szalontán, Sarkadon, Gyapjón, M.-Telegden, Elesden, N.-Bárdon és Feketón (ahol rendes katonai átvonulások vannak) 18 váltó kr. (11 kr. a mai pénzről szerinti) a marhahus fontja. Vagyis ennél drágábban a mészárosoknak nem volt szabad mérni. Ocsóbban igen. Azon helyeken pedig, ahol katonai állomások nem voltak, 17 váltókrajcárnál (10 kr. nem volt szabad drágábban mérni a marhahus fontját. Hogy az előbbi évekhez képest 2 váltókrajcár ár emelést a cs. k. megyefőnökség engedélyezett, oka ennek az, hogy a szomszéd Szilágymegyében s Biharmegyeének is északi részében (Debrecen környékén) marhavész volt Hej, ilyen esetben de felvinnék mai időben az árakat egyszerre 10—20 kr.-al Erdekés figyelemmel kíséreni, hogy az említett marhavész kiütése folytán mint emelkedik akkor az ár fokozatosan, amint a marhaállomány fogy.

Tehát a marhahus árai Délbiharmegyében (egy font) 1853. jan. 3. 13741 sz. a. r. el. 15—14 vkr. (9—8 és fél). 1854. febr. 13. 1331 sz. a. r. el. 16—15 vkr. (10—9), 1853. március 12. 2570 sz. a. r. el. 17—16 vkr. (10—9.6). Ezután jött a májusi rendelet 18—17 vkr.-al. Az első szám azon helyeken árusított marhahus fontjának ára, ahol katonai átvonulások vannak.

A marhavész azután lassan-lassan megszűnt. Ennek folytán — nem levén alapja tovább az aremelkedésnek — 1854. jan. 3-án 1219. sz. sz. a. rendelettel a marhahus fontja a katonai állomáshelyeken (pl. váradon is) 17 váltókrajcár (10 kr.), ahol a rendes fogyasztási adó életbelépett, 16 váltókrajcár (9.6 kr.), más egyéb helyeken 15 váltókr. (9 kr.) ban lett megállapítva. Ocsóbban szabad volt adni

A helyettes pénzügyigazgató jubileuma. Szép és meleg ünneplésre készülnek a nagyváradi pénzügyigazgatóságnál Brey Imre pénzügyi tanácsos, pénzügyigazgató helyettes most e hó 26-án ünnepi hivatalba lépésének harmincadik évfordulóját. Kartársai ezt az alkalmat használják fel, hogy Brey Imrét elhalmozzák a tisztelet és szeretet jelével. Harminc éve van már a pénzügnyél és kiváló képességei folytán igen gyorsan haladt előre. Mielőtt Nagyváradra jött volna, ahol a pénzügyigazgatóságnál a második helyet foglalta el, Peczonyban volt a pénzügyigazgatóság vezetője. Néhány éve helyezték át onnan Nagyváradra, a pénzügyigazgató helyettesének és itt nagy szaktudását, kiváló pénzügyi képességeit előnyösen érvényesítette. Kiválósága, lelkiismeretessége felülről elismerést vívott ki magának, finom modorával pedig megnyerte tisztviselőtársainak is és azoknak, akiknek felelőssége volt, a becsülését. E szép jubileum alkalmával kartársai őszinte, meleg ünneplésben részesítik Brey Imrét, aki harminc éves fáradságtalan buzgó munkásságával valóban meg is érdemli ezt a tündető lelkes ünneplést.

Szalonta szenzációja.

Nem Baktay vendégszeretése, nem is az, hogy Szalonta városa nem tud méntelepét, vágóhidat és polgári leányiskolát építeni, mert nincs mérnöke; nem. Ezek most szürke ügyek; legfeljebb a színházi referens tüzel és lelkesedik egy kissé a rovatában, hogy kicsoda egy fiu is ez a Baktay Józsi? . . . Milyen gyönyörtien remeg az az érces, mély baritonja . . .

Hogy a városnál »lehetetlen állapotok« fölött jajgat a munkatárs? . . . Ugyan menjen már! . . . Hisz ez mostanában így divat. Nagyvárad, Munkács és mi jöhetne utána más, mint Szalonta?

A különös szenzáció, ami lefoglalja a közérdeklődés minden pontját az az esemény, amelynek a jövő héten néz elébe Szalonta.

Mert az már csak fel kell hogy kavarja a közönség és fásultság békés állapotát, mikor az erdők és vadzizek lakója, a szőke hajú nagy ember, a szalontai góliáth: *Bondár József* bejön a városba és bejelenti, hogy most testileg-lelkileg elkészült ama fájdalmas processusra, amelyet héberül berith nulá-nak, latinul circumcisio-nak s magyarul hivnak az emberek.

És ezt most már vegye tudomásul mindenki: Bondár József, a puszták félelmes erejű remeteje szelid bárány lesz most valamelyik esős, hideg novemberi napon, mikor operációt végez rajta a metsző.

Persze azért csak olyan igaz remete marad, mint eddig volt. Megveti a kávébáza, lenézi a tisztességes főztet és gyökereket eszik . . .

Szépen? . . . Hogy nem ilyen őszinte remete ökelme, azt illusztrálja az az eset, amikor bent volt a multkoriban itt Nagyváradon.

Ep déli korzó volt. Ragyogó szép idő s a szép asszonyok lányok csak úgy nyüzsögtek a Rákóczi uton.

Egyszerre a Nagy Sándor-ut torkolatánál, közel a lefüggönyözött üveg tablájú Erdélyi Borzóhoz, nagy esődület támadt.

Közepén állt egy csodálatos külső ember; a szemében fanatikus láng, amely gögösen nézett a közönség feje fölött, hosszú fekete talár, dus, leomló szőke haját pici fehères-barna valamiféle; derekán vastag kötél. Es mellette természetesen egy — rendőr állt.

A rendőr bácsi kíváncsi volt, hogy ki ő, a hatalmas vállu, különös ruhájú ember és szép illedelmesen igazolásra szólította.

S amint benyult a zsebébe, valamelyik oldalzsebből fehér kis csomag hullt a földre.

— Ni nil — szölt a rendőr, — hát a remete urnál cukrász sütemény is van? . . .

Méla csönd. A remete egy picit élpirult s a közönség kiábrándultva oszlott szét.

— Hisz ez nem is igazi remete — mondogatták. Még Erdő-süteményt is élvez.

Hja! ma első a gyomor.

13 K 50 13 K 50

Urak figyelmébe!

„THE ROOSEWELT SCHOE“

férfi box fűrés, gombos, rendes vagy amerikai alakban

Kitűnő minőségű

Goodyear welt készítés

13 korona 50 fillér

kapható. — Egyedüli raktár

REICHARD áruhaza

ezégnél.

13 K 50 13 K 50

UJDONSÁGOK.

* **A tanítók mozgalma a fizetésrendezésért** A biharvármegyei általános tanítóegyesület Magyarország összes tanítóegyesületeit a tanítók fizetésrendezése ügyében december 9-én délelőtt 9 órára Budapest főváros székházába gyűlésre hívja, melynek teendői: 1. Megalakulás. (Elnök- és jegyzőválasztás.) 2. A tanítók fizetésrendezése ügyében teendő sürgős és végleges intézkedések. Ismerteti: Horváth István, a biharvármegyei általános tanítóegyesület alelnöke. 3. A gyűlés tagjai, mint monstre küldöttség egyetemlegesen fölkeresik a kormányelnököt, a képviselőház elnökét, a pénzügy- és közoktatásügyi minisztereket oly célból, hogy a tanítók fizetésrendezését már az 1912. évi költségvetésben vigyék keresztül. 4. A gyűlés tagjai vármegyénként apró csoportokra oszlanak s fölkeresik küldöttségként vármegyéjük összes orsz. képviselőit.

* **Hova tartozik az ivóvíz ügye?** Eddig minden ivóvíz kérdés ügye a földmívelésügyi miniszterhez tartozott. Mivel azonban ez a fontos dolog szoros összefüggésben van a közegészségügygel, a földmívelésügyi miniszter értesítette a vármegyét, hogy az ivóvizek ügyét a belügyi tárcához osztották be s így a jövőben minden erre vonatkozó ügyet a belügyminiszterhez kell intézni.

* **Családos pótlékot kérnek.** A községi iskola 16 családos tanítója kérvényt adott be Nagyváradi városához, amelyben nálunk teljesen új dolgot kérnek. Felhosszítják, hogy a mai drágasági viszonyok miatt mennyire nehéz a családos embereknek megélni, mert ami drágasági pótlékot kapnak, azzal a magas lakbért kell pótolni, s a gyermekek neveltetésére mi sem jut. Ezért kérik a várost, hogy részükre, a 15 százalékos drágasági pótlékon felül még 15 százalékos családos pótlékot kérnek. Az igaz, hogy a családos ember megélhetése sokkal több kiadással jár, mint azoknak, akik egyedül vannak.

* **A kórházi tej ára.** Weinberger Armin a kórházi tejszállító tegnap beadványt intézett a kórházi választmányhoz, melyben bejelenti, hogy a tejára az utóbbi időben oly túlságosan emelkedett, hogy a kialakított 18 fillérért nem képes szállítani. A tejkereskedő bejelenti, hogy a tejárát 18 fillérről 22 fillérré emeli fel és kéri bejelentésének tudomásul vételét.

* **Új rendszerű ivókutak az iskolákban.** Dr. Berkovits René városi orvos, akit Nagyváradi városa a drezdai egészségügyi kiállítás megtekintésére küldött ki, tapasztalatait terjedelmes jelentésben terjesztette elő, amelyet most nyomtatnak. Addig is előterjesztést tesz az iskolai ivókutakra vonatkozólag. Ma ugyanis poharakból isznak a gyermekek az iskolákban, amiből igen sok ragályos és fertőző baj származik. A drezdai kiállításon bemutatott ivókut egy alacsony medencéből kiugró szökőkút, amelyből vékony sugárban tör fel a víz. A gyermekek a vizsugár fölé hajolnak s úgy isznak. Ezáltal a csővel senki sem érintkezik. Ajánlja, hogy próbaképpen a Réti községi iskolánál állítson fel egy ilyen ivókutát a város. Ennek a kiküldetésnek legalább lesz valami gyakorlati haszna.

* **Nincs pénz csendőrségre.** Asszonyvásá biharvármegyei község képviselőtestülete kérelemmel járult a belügyminiszterhez, hogy a község laza közbiztonsági állapotára tekintettel, csendőrséget helyezzenek el Asszonyvásárra. A miniszter tegnap értesítette az alispánt, hogy fedezet hiányában a kérelmet nem teljesítheti.

* **Macadam járdát kérnek.** Varga András és társai Szmétka-utcai háztulajdonosok azt kérik a várostól, hogy utcájokon most ne Körözkövel burkolják ki a járdát, hanem csak homok macadammal, mert rövid időn belül úgy is aszfaltozzák. De mikor?

* **Nincs pénz segélyre.** Hoch János belényesi lakos siralmas hangú folyamodványt nyújtott fel a belügyminiszternek, aki őt bármily csekély pénzsegélyt kért családja fenntartására. A miniszter értesítette a vármegyét, hogy a kérelmet nem teljesítheti, mert nincs rá fedezet.

* **Ki kell világítani a sorómpókat.** A kereskedelmi miniszter rendeletet intézett minden törvényhatósághoz, amelyben meghagyja, hogy a vámsorómpókat megfelelő világítással kell ellátni.

* **Elgázolt utas.** Tegnap este 10 órakor a Kolozsvár felől Eledre érkező vonattal utazott Klonda János is, aki az élesdi órház tól gyalog indult Eledre. Utközben a szerencsétlen embert Barbal András feketeterdői fuvaros fával megrakott kocsija elütötte, úgy, hogy Klonda súlyos sérüléseket szenvedett.

* **A béli ártézi kut.** Béli községe 1500 koronát kapott a földmívelésügyi minisztertől egy ártézi kut furatására. A miniszter leirt a vármegyéhez, hogy a kut felülvizsgálatáról minél előbb jelentsenek.

* **A 48-as honvéd özvegyének nyugdíja.** A m. kir. miniszterelnök, mint a 48-49. honvédalap kezelője értesíti Nagyváradi városát, hogy özv. dr. Bisztercsky Rébertné nagyváradi lakosnak, volt honvédtörzsorvos özvegyének a 48-49. honvédnegyed alapból évi 747 koronát engedélyezett.

* **Tenkén fiasztereznek.** Tenke község képviselőtestülete elhatározta, hogy a községnek 13000 négyszögletes területű piacát terméskövel kirakattja. A kövezés költségei 80000 koronába kerülnének, melyet 40 évi törlesztés mellett akar a község lefizetni. A határozat ellen felebbeszét jelentettek be, mert a község anyagi helyzete nem engedi meg a nagy teher felvételét.

* **Halál a fürdőházban.** Tragikus módon lelte halálát tegnap este a Félix fürdőben Sipos András váradveleencei nagygazda. Sipos családjával együtt ment fürdeni a fürdőbe. Mikor a család már fürdeni kezdett, Sipos bizonyos elfoglaltsággal mondta: — Egyedül akarok fürdeni, hagyjatok magamra.

A család el is hagyta a kádat és csak hosszabb várakozás után akartak ismét a fürdő szobába bemenni. A fürdő ajtaja azonban hosszabb dörömbölésre se akart felnyitni, s azért az ajtót felfeszítették. Megdöbbenő látvány tárult a belépő család elé. A 82 év dacára is erős fizikumú ember ott feküdt a fürdőház lépcsőjén arccal lefele fordulva. A családtagok azonnal orvosért küldtek Nagyváradra. Mire azonban az orvos megérkezett Sipos már meg volt halva. A halál oka szívizékhűlés. A hullát beszállították a hullaházba, honnan ma szállítják Nagyváradra.

* **Itt a vadászat!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzé be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésekkel, mert rendszeren később bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. Sauer-féle fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporáruda. Telefon 269. Nagyváradi Rákóczi-ut.,

x Október havában megjelenő magyar és német folyóiratok nagy választékban érkezték. Kérjen mutatványszámot. Benkő Artur. Telefon 870.

x **Csillár és fémáru gyártási telep:** Nagyváradi Iroda s raktár Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3. Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; villamos motor, világítási és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló minisztelettel STERN ADOLF. 33

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzlet

folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyváradi Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimel és az elegáns ruhákat szerető uri közönséggel, hogy

az őszi és téli szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyváradi, Szent János utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

Telefon 11-41.

Telefon 11-41

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Hamlet.

Vasárnap délután: Ezred apja, este: Artatlan Zuzsi.

Hamlet. Talán a legkedvesebb zenéjü operett reprizének se volna olyan bensőségteljesen szép, meleg sikere, mint aminő a klasszikus Hamlet föllevenítése nyomán járt. A csütörtöki repriz óta még fokozottabb érdeklődés nyilvánul meg a darab iránt s a ma esti előadásra igen sok jegy fogyott el már s a darabot szombaton és kedden játsza újból a társulat.

A papa. A Fiers és Caillavet francia színházi irodalmi cég minden esztendőben beállít a maga darabjával és bár mindenkor megfogja a közönséget humorra ellenállhatatlan hatalmával, olyan mély, őszinte és maradaudó hasásra sosem számíthat, miot most, amikor a mű, A papa kerül színre. Ez a vigjáték ezuttal nem groteszk és nem kacagtató, hanem finoman áthatott finom érzésektől. A küzdelem apa és fia között egy leányért folyik és a csupasziv apa végül is diadalt arat kissé rusztikus,

de egyenes gondolkozású fián — a fia segítségével. Ezt a kis mesét alig tartja valami epizód és mégis elejétől végig meleg érdeklődéssel, feszült figyelemmel kísérik a darab folyását, melyet a két szerző átszővetett a szentimentalizmus ezüst fátyolával, a fátyolt pedig teletöltötte káprázatosan játszó humorának virágaival. A darab pár hete került színre a budapesti Vigaszínházban, melynek azóta állandó műsordarabja. Nagyváradon a jövő hét szerdáján adják először »A papá«-t elsőrangú szereposztásban.

Vasárnapi előadások. A vasárnapi közönségnek ugyancsak kijut ezen a vásárnapon a jókedvű, vidám darabokból. Vasárnap délután mérsékelt helyárrakkal az »Ezred apja«-t játsszák, este pedig az »Artatlan Zsuzsi«-t, amely még mindig zsúfolt házat vonzott.

Vas és rézbutor

gyári takári

Szekevény 3 matracal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarniss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolfvaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

Z E N E.

Pablo Casals.

Már csak néhány nap választ el bennünket attól a nagyszerű eseménytől, hogy a Csarnok hangverseny dobogóján megjelenik Pablo Casals, a világ legnagyobb celló-művésze és — semmi kétség — meghódítja a nagyvárad közönséget is. Ebből az alkalomból elevenítette fel egy nagyvárad zenebarát Poppár Dávidnak egyik mondását.

— Ha tudnám, hogy még csak egy óráig élek, akkor Pablo Casals hangversenyére vitelném magam.

Casals a legklasszikusabb művészet művésze, gögös és komor értelmező, kegyetlenül szigorú és becsületes saját magával szemben. Beethoven, Bach, Brahms! azt hittük, e három hozzáférhetetlen nagyur szolgálatában már csak virtuózok remekelhetnek, új magyarokat ide nem létközhet, új lelkesedéseket és igazoló metamorfozizmusokat senki sem adhat hozzájuk, hiszen patinás ópuszokról van szó, lezárt aktákról. Casals mégis a legkritikább meglepetést szerzi: a teljes azonosságot, az egyetlen lehetséges modalitást, amelyet eddig talán az öntudat küszöbe alatt áhítottunk és ámulva kerdztük, elképzelhetők-e másfajta és másadta interpretálás, mint az övé, amely már újat teremtő művészet, éppen nagy, leegyszerűsítésénél fogva és messze kihajol a reprodukció legfelsőbb csúcsai felé. Bach Suite-jének minden üteméből, etűdös komolyságából, derűs változataiból az egyedüli hivatott játékos szuverén készségével árad ki a mélységesen nagy muzsika. Es ez az askéta odaadás, ez a mosolytalan áhitat, ez a dölyfösen lecsukott szem, mely nem ismer közönséget sem kritikát, nem gondol tanulásra és elődökre, nem reflektál tapsra és telt házra: a régi némes mesterek egyéni és művészi egysége és

egyetemessége, ez a rég feledésbe temetett emlék éledt fel benne újra. Mindent, amit ad, tisztán összefogott fölséges intelligencia, a nem elvontan zenei fölsőbbiség. A lírai dklamáció összeolvad a muzsikális megjelenítéssel: egy művészet van csak jelen, de ez azután az egyedül való művészet, legalább is, ameddig adva van. Igen, ez az egyszerű egység, a mondanivalónak ez a szuggesztív, bájos zsarnoksága, ez a filigrán energia, ez a szentitív melegség, ez a Mozartból, Rameauból és a clavecinistákból megújuló finom elegancia, ez az ujonnan megőregedett és ezeresztendő voltában kivirágzó szépség, az életek ez a primitív és mégis hatásosan befejezett sikere, ez a tökéletesített zenei gauquinnus.

S P O R T.

A N A C birkózó szakosztálya. A testező sport népszerűsítése terén hatalmas eredménnyel munkáló N. A. C. ujabban birkózó szakosztályt létesített, amely Óry testvér k a kiváló fiatal birkózók vezetése mellett már erősen trainiroz. A szakosztályban a klubnak több jeles képességű birkózója tömörült s a trainirozás oly kiváló eredménnyel kecsegtet, hogy a nagyvárad birkózók sikeresen léphetnek majd fel az országos birkózó versenyeken. A szakosztály minden hétfő és csütörtökön este 7 órától 10 óráig a tüzoltó laktanya nagytermében nyilvános training estélyt rendez, melyet a birkózás igazán klasszikus sportjának kedvelői training jegy megváltása mellett megtekinthetnek.

NYILTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és diszúvegezési műintézete.

Üvegcsiszoló és tükör árúgyár.

NAGYVÁRAD, RAKÓCZI-UT 55. SZÁM.A főtisztelendő papság szives
figyelmébe ajánljuk műtermünkettemplom ablakok diszúvegezések
készítésére, művészi és egyszerűbb
kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.**Igazságszolgáltatás.****Halálos ítélet.**— *A temesvári rablógyilkosság.* —

A mai tárgyalást 9 órakor nyitotta meg *Virágk* Béla elnök. Rögtön a bűnpör adatainak összegezéséhez fogott.

A rezümé után visszavonultak az esküdtek. Tanácskozásuk jó hosszan tartott és délelőtti 11 óra után tértek vissza a terembe.

Az esküdtek feje mély csendben hirdette ki a verdiktet, amely *Balázs István* bűnösnek

nyilvánítja az előre megfontolt szándékkal végrehajtott ölés és rablás, tehát a Btkv. 278. §-ában körülírt gyilkosság, valamint a rablás büntetésében.

A verdikt alapján Balázs a bíróság kötéskálára ítélte.

A védője semmisségi panaszt jelentett be.

TÁVIRATOK.**Az olasz-török háború.**

Konstantinápoly, nov. 24.

(Saját tudósítónktól.) A portának tegnap sürgős táviratban a következőket jelentették: A Madat-Ratin arab törzs, amely a szent háborút hirdeti és néhány nappal ezelőtt érkezett Tripolisz elé, tegnap hétezer lovassal és török segítő csapatokkal megtámadta a hadi erődöt, a melyet rendkívül elkeseredett harc után elfoglalt. Száztizenkét olasz katona és hat tiszt az arabok fogságába esett.

Berlin, nov. 24.

(Saját tudósítónktól.) Az olaszok végre elhatározták, az előre nyomulást. Ennél az elhatározásuknál irányadó volt, hogy a harc térjesztése nélkül az ujabban érkező csapatokat nem tudják elszállásolni.

A török trónörökös nyilatkozata.

Konstantinápoly, nov. 24.

(Saját tudósítónktól.) A török trónörökös kijelentette, hogy az olasz törekvésekkel szemben a legvégsőkig fognak harcolni. Tripoliszt nem engedik olasz kézre.

A harcok Kinában.

Peking, nov. 24.

A Nankingnál szemben álló csapatok között még mindig nem jött létre az összeütközés, mert a császáriak ismét visszavonultak a város falai mögé. Hankau környékén a császári csapatok az ellenük küldött gyakorlatlan forradalmárcsapatot alaposan megleckéztették. Vasárnap a megrongált császári ütegek a forradalmárok egyik torpedónaszádját bombázták, mely azonban elmenekült.

Szerajevó lángokban.

Szerajevó, nov. 24.

Tegnap reggel három óra óta Visoko város lángokban áll. Több mint 300 ház már leégett. Szerajevóból nagyszámu katonaság és tüzoltóság szállott ki a tűz színhelyére.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

N. N. Magyarcsóke. Amit az a kántor-tanító féltékenységétől üzelve elkeseredésében tett, nem tartozik a nagyközönség elé. Ha közben durván bánt az öt megfélemezni akaró emberekkel, köztük feljebbvalójával is, még mindig nem tett olyat, hogy megérdemelne a pellengérré való állítást. És ha csak ennyit tett, mint amennyiről a tudósítás szól, még fegyelmi eljárásnak sincs helye ellene.

Érdeklődő, Nagyvárad. Ez a dolog — legalább a jelenlegi stádiumban — nem való még a nyilvánosság elé. Igaza van H. Gy. nak, hogy ez belügye a kongregációnak.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Irtta: **Schmidt Amália.** — Fordította: **N. M.**
(Folytatás) 23

Valóban az egész városban s nekinek sincs oly vonzó interieur-ja, mint neked, Henriettel. Különös tehetséggel tudod úgy rendezni szobádat, hogy mindig új örömmel lép beléjök az ember és nem szívesen hagyja el.

Berg kisasszony és a fiatal Almen hasonlóan nyilatkoztak; a cabinet-et charmantnak, a kerevet előt való butorzatot nagyon csinosnak, az egész szoba berendezését annyira lakályosnak, annyira otthonosnak ítélték, hogy avval semmi a világon össze nem hasonlítható.

Bruchland semmit sem szólt.

Visszaemlékezett gyermekkorának szeretett otthonára, mit néhány nap óta gyakrabban tett, mint egyébkor.

Az emlékezet önkéntelenül odavezette őt Neuklosternek régi, ugyszólván szegényes lak-szobájába s azt összehasonlította e szép, modern teremmel, melynek kellemességét nem ok nélkül dicsérték; és ennyire akaratlan lehet néha a legjózanabb ember nézete is, ő föl-tétlenül az ő-trank szobának, a szuette képeknek s a hiányos butorzatnak adta az első-
séget.

— Talán olvastak kegyerek, midőn belép-tünk? — kérde B reg kisasszony.

— Igen — válaszolt rögtön a grófné, — Constance felvassott; mióta testvére utazik, ő vette át a kis lisztet. Az én szemem kissé gyengék; de annyira megszoktam, mintegy fel-trisíteni magamat naponkint valamely jó ol-vasmány élvezése által, hogy mindig igénybe veszem gyermekeim szivességét s velől ol-vastatok.

— Valóban kellemes is együtt olvasni — mondá Berg kisasszony.

— De csak akkor, ha izlésünk megegyez-
zik — szól Almen.

— Az igaz — jegyzé meg Bruchland; — de ez az anyáról és leányáról föltehető.

Constance szótlánul rendezgeté a csészé-
ket, theát tett a kannába s e pillanatban vette
le a kékes lángról az ezüstedényt, hogy a forró
vizett az illatos levelekre öntse.

V. FEJEZET.

Mig Helén régi jegyesét a világ így ke-
reste és ünnepelte, mig Miksa önkéntelenül is
elajátította ezt a büszke magatartást, azt a
biztos lépést, mely azoknak sajátok, kik elis
mert tekintélyök és dicsőségük folyton
minden, nem önkéntes figyelemnyilvánítás alól
fölmentve érzik magukat, hol volt az alatt
Helén? ki szintén büszkeségből, de egészen
másnemű büszkeségből föltette magában azt,
me egy fiatal, árvalányra nézve legnehezebb,
hogy egyedül magára fog támaszkodni.

Szegénysége, elhagyottsága és szerencsét-
lensége dacára sem vesztette el bátorságát.
Szeretett nevelőanyjának kérélmere ama sz-
lárd elhatározásával és változhatlan meg yőző-
désével választ, hogy kötelessége Neuklos-
tert elhagyni, s Miksa elől nyomtalanul el-
tűnni; ez lévén az egyetlen mód, mely által
lelkök békéjét és nyugalmit mindnyájan viss-
szanyerhetik. Sőt végre azzal fenyegető ott,
hogy ha a báróné beleegyezését meg nem
nyerhetné, e lépést az ő akaratán és tudtán
kül is meg fogja tenni.

Bruchland báróné, ki az engedékenységet
folyton gyakorolta s nem volt szokva saját né-
zeteit az erősebb akarat ellenében érvény-si-
teni, végre belátta Helén szándékának helyes-
ségét és szükségességét.

Amint azt belátta, könnyen rá volt bir-
ható arra is, hogy ő maga keressen alkalmas
helyet elárult fogadott-gyermekek. Az ő

közvetítése által jutott Helén Rechteren gróf-
néhoz.

Szeretethez lévén szokva s a természetől
szerető szívvvel megáldva, igen nehezére esett
beletalálnia magát a hideg önző urbólgyhoz
való viszonyába.

Bruchland báróné életében azonban mégis
csak volt némi támasza.

Nevelő-anya gyakran irt neki s mindig
z régi szeretettel és ragaszkodással; így tehát
még mindig erős kötelék fűzte őt mindakoz,
amin legkedvesebb visszaemlékezései csüggték.

Amint azonban szeretett jötevőjének halá-
láról értesült, érezte Helé, hogy élete most
már teljesen pusztá és szerencsétlen.

Bruchland báróné kevéssel halála előtt egy
kis összeg pénzt küldött Helénnek, azon hatá-
rozott megjegyzéssel, hogy ez az ő kizárólagos
tulajdona; kérte egyszersmind Helént, hogy ez
összeg elfogadása által önnytse meg ha-
lálát.

(Foly. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése Budapesten

A gabonaüzletén tegnap változatlan volt
az irányzat. Készáruforgalom tíz-nöt-zet mázsa.

Határidők sárlata:

Áprilisi buza (1912)	— —	11 80
Októberi buza	— —	11 69
Áprilisi rozs	— —	10 31
Októberi zab	— —	9 64
Áprilisi zab	— —	9 78
Májusi tengeri (1912)	— —	8 47
Októberi rozs	— —	9 69

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók- jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	848.—
Osztrák hitelrészvény	— —	652 25
Jelzálogbank	— —	484 50
Leszámloló és pénzváltó	— —	571.—
Salgótarjáni kőszén	— —	675.—
Osztrák államvasut részvény	— —	720.—
Közuti vasut	— —	789.—
Beocsini cement	— —	—
Augusztusi tengeri	— —	8 60
Augusztusi repce	— —	14 60
Rimamurányi vasmű	— —	619.—
Városi vasut	— —	415.—

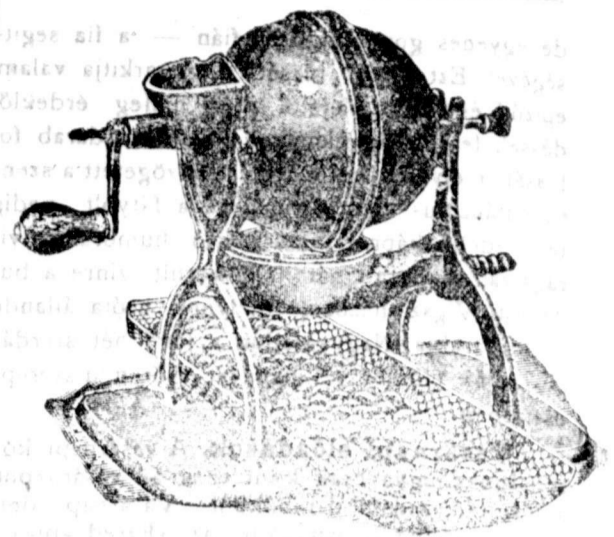
A szerkesztésért felelős:

Dr VUCSKICS GYULA

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Aszódi Mihály

Sas-palota Kossuth-utcai cukorka
és csemege nagyáruházának:

jelentése

Karácsonyra

olcsó gyári árakkal,

mint tudnivaló dolog, Aszódi-cég országra
ismert és egyik a legnagyobb, úgy árban,
mint választékban mélyen tisztelt vevő
közönség figyelmébe ajánlható cikkek:
Szalon cukrok kilója 2 koronától. Mesés
csillár-dolgok 6 fillértől. Csokoládé alakok
6 fillértől. Megehető finom karamellek 2
fillértől. Di-zdobozok, Bonbonok 50 fill-
értől. Remek játékok finom Bonbonok
töltve 20 fillértől kezdve beszerezhetők

Egyedül lerakat. Gyermekek ked-
vence. Ezer és ezerféle díszdolgokkal
rendelkezik.

Gyermekek ajándékba kapnak egy karácsony
szép krampuszt, meglepő érdekes.

Karácsonyfák eredeti behozatala,
igen olcsó árak mellett.

Datolya, malaga, theakenyér,
krach mandula, füge, olaszogyoró,
prunella, dió, kókusz dió, halkonser-
vek, szardiniák, theák, eredeti angol
rum stb.

igazán meglepő olcsó árak

mellett szállít Vidéki csomagolás ingyen

Aszódi Mihály

trieszti kávé, thea közvetlen behozatali, cukorka és
déli gyümölcs nagykereskedő Kossuth utca Sas palota

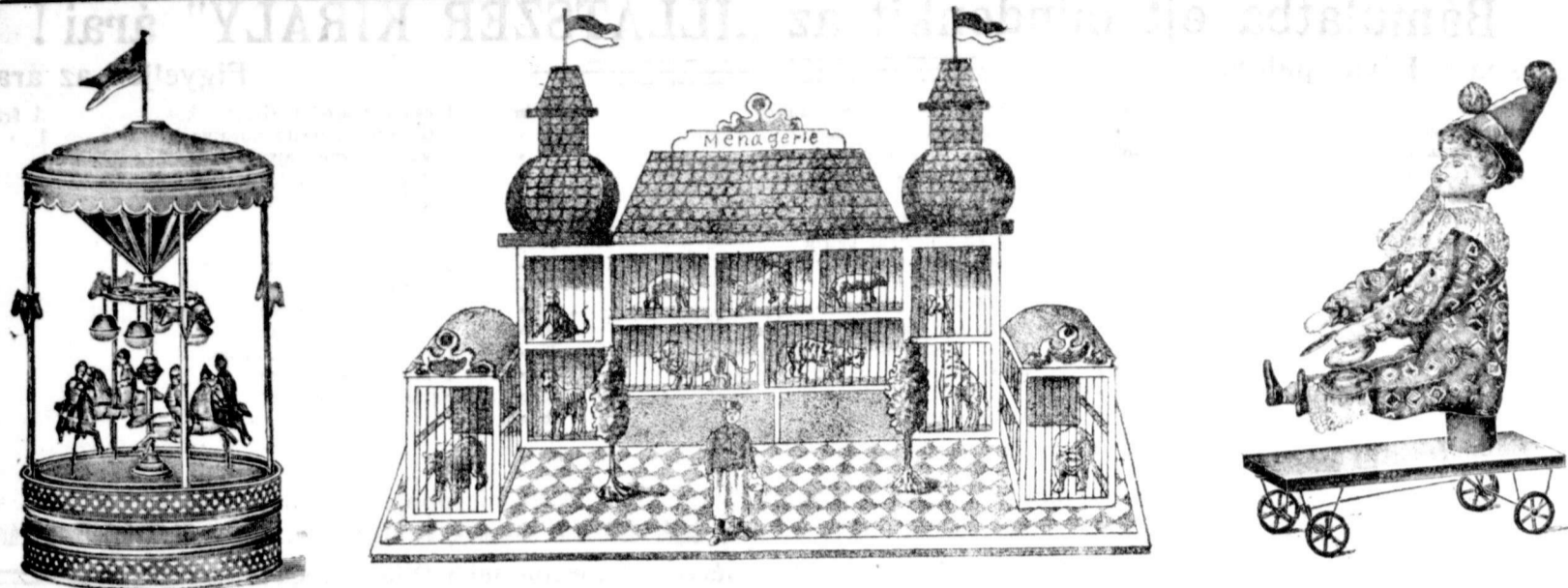
„Cukorka Király“ Kert-utca.
Bethlehenben nincs szebb kará-
csony, mint Aszódinál Kossuth-u.
Telefon: Fő-üzlet 635. Fiók-üzlet 1016.

ELADÓ egy 15 változatú
Zimmerman-féle

egészen új

HARMONIUM.

Cím a kiadóhivatalban

A karácsonyi kiállítás gyermekjátékokban

(a gyermekjáték külön termében)

ugyszintén díszmű, műipar és ajándéktárgyakban
izléseesen össze van állítva

minden vásárlási kényszer
nélkül megtekinthető.

WALDMANN ERNŐ,
Rákóczi-ut 7.

